

Terpentyna balsamiczna

Wydanie: III

Data wydruku: 13-12-2007
Data aktualizacji: 10-12-2007

KARTA CHARAKTERYSTYKI SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNEJ

(podstawa: Rozporządzenie(WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 ws. REACH)

1. Identyfikacja substancji / preparatu. Identyfikacja producenta, importera lub dystrybutora.

1.1. Identyfikacja substancji / preparatu.

Nazwa handlowa: Terpentyna balsamiczna
Inne nazwy: Terpentyna, olejek terpentynowy.
Wzór chemiczny:

1.2. Zastosowanie.

Chemia gospodarcza

1.3. Identyfikacja dystrybutora.

Nazwa i adres firmy: Brenntag Polska Sp. z o.o., 47-224 Kędzierzyn-Koźle, ul. Bema 21
Numer REGON: 531174447
Numer telefonu: 48 (77) 47 21 500
Numer faxu: 48 (77) 47 21 600

1.4. Telefon alarmowy: 988, z telefonów stacjonarnych 112, lub najbliższa terenowa jednostka PSP. Informacja toksykologiczna w Polsce 0 - 10xx-42 631 47 24

1.5. Osoba odpowiedzialna za opracowanie karty charakterystyki: Violetta Pańczyk, e-mail: violetta.panczyk@brenntag.pl

2. Skład i informacja o składnikach:

Terpentyna (R10, Xn; R20/21/22-65, Xi; R36/38, R43, N; R51/53)

Nr CAS: 8006-64-2
Nr indeksowy: 650-002-00-6
Nr WE: 232-350-7

3. Identyfikacja zagrożeń:

Zagrożenia zdrowia:

Substancja szkodliwa, działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu; działa szkodliwie, może powodować uszkodzenia płuc w przypadku połknięcia, drażniąca, działa drażniąco na oczy i skórę, może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą.

Właściwości niebezpieczne:

Produkt łatwo palny.

Pary tworzą mieszaniny wybuchowe z powietrzem. Pod wpływem powietrza ulega utlenieniu. Podczas długiego przechowywania ulega polimeryzacji. Niebezpiecznie reaguje z chlorowcami, bezwodnikiem chromowym, chlorem chromyłu, podchlorynem wapnia, wysoko nienasyconymi węglowodanami, trój- i sześciocchloremelaminą oraz z silnymi środkami utleniającymi.

Zagrożenie środowiska:

Produkt niebezpieczny dla środowiska, działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

4. Pierwsza pomoc:

Wdychanie:

W razie narażenia inhalacyjnego poszkodowanego wynieść (wyprowadzić) na świeże powietrze, zapewnić spokój, ciepło. W razie duszności podawać tlen, najlepiej przez maskę. Wezwać lekarza.

Kontakt ze skórą:

W razie kontaktu ze skórą zdjąć odzież, zmyć skórę dużą ilością wody, jeśli nie ma oparzeń to z mydłem. Wezwać pomoc medyczną.

Kontakt z oczami:

W razie kontaktu z oczami przemyć obficie wodą, skontaktować się z lekarzem.

Spożycie:

W razie spożycia natychmiast po połknięciu (w ciągu 5 min.) poszkodowany powinien sam wywołać wymioty, później nie prowokować wymiotów. Podać do wypicia 150 ml płynnej parafiny. Nie podawać mleka, tłuszczów i alkoholu. Wezwać lekarza.

5. Postępowanie w przypadku pożaru:

Szczególne zagrożenia:

Substancja palna. Produkty niecałkowitego spalania mogą zawierać tlenek węgla.

Środki gaśnicze:

Środki gaśnicze: środki pianotwórcze, woda prądy-rozproszona, proszki gaśnicze, dwutlenek węgla.
Nie stosować wody w pełnym strumieniu.

Inne informacje:

Osoby postronne odsunąć od pożaru. Zbiorniki zagrożone pożarem spryskiwać dużą ilością wody - niebezpieczeństwo wybuchu. Wypływający, nie palący się produkt przykryć pianą. Z dala trzymać źródła zapłonu. Wchłonięta w pakuły, szmaty, ligninę itp. nagrzewa się samorzutnie aż do samozapalenia.

Środki ochrony indywidualnej dla strażaków:

Terpentyna balsamiczna

Stosować środki ochrony dóg oddechowych

6. Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska:

Środki ochrony osobistej: Pełne ubranie ochronne
okulary ochronne

Postępowanie przy wycieku lub wysypie substancji:

Unikać kontaktu ze skórą i oczami. Nie wdychać oparów. Ugasić płomienie. Nie palić. Ewakuować cały zbędny personel. Zastosować specjalne środki ostrożności zapobiegające powstawaniu wyładowań elektrostatycznych. Zlikwidować przecieki, jeśli to możliwe bez osobistego ryzyka. Absorbować lub ograniczyć ciecz piaskiem, ziemią lub materiałem ograniczającym wyciek. Zebrać łopatką i umieścić w oznakowanym, uszczelnionym pojemniku w celu bezpiecznego usunięcia. Oczyszczyć skażone powierzchnie przy pomocy roztworu detergentów. Splukać zanieczyszczone powierzchnie dużą ilością wody. Zatrzymać popłuczyny jako odpady zanieczyszczone.

7. Postępowanie z substancją / preparatem i magazynowanie:

Magazynowanie:

Przechowywać w pojemnikach szczelnie zamkniętych w nie ogrzewanym, dobrze wentylowanym pomieszczeniu z podłogą odporną na działanie rozpuszczalników, z dala od źródeł bezpośredniego działania światła słonecznego i innych źródeł ciepła lub zapłonu. Nie palić w magazynie. Nie magazynować z substancjami palnymi i stwarzającymi zagrożenie wybuchem.

Postępowanie z substancją lub preparatem:

Stosować w dobrze wentylowanym pomieszczeniu. Usunąć wszystkie źródła zapłonu. Nie palić. Zastosować specjalne środki ostrożności zapobiegające powstawaniu wyładowań elektrostatycznych. Uziemić cały sprzęt. Nie opróżniać do kanalizacji.

8. Kontrola narażenia i środki ochrony indywidualnej:

Stosowane środki ochrony osobistej powinny spełniać wymogi Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz.U. Nr 259, poz. 2173).

Ochrona dróg oddechowych:

nie wymagana

Ochrona oczu:

okulary ochronne

Ochrona rąk:

Rękawice ochronne (PCV)

Techniczne środki ochronne:

Wentylacja miejscowa wywiewna i ogólna pomieszczeń

Inne wyposażenie ochronne:

Buty zabezpieczające - odporne chemicznie, standardowe ubranie robocze

Kontrola zagrożenia:

Najwyższe dopuszczalne stężenia:

Terpentyna:

NDS - 112 mg/m³

NDSch - 300 mg/m³

(wg Rozporządzenia MPiPS z dn. 29 listopada 2002 ; Dz.U. Nr 217, poz. 1833 z późniejszymi zmianami)

Zalecenia dotyczące procedury monitoringu zawartości składników niebezpiecznych w powietrzu – metodyka pomiarów:

-Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. Nr 73, poz.645)

-PN-89/Z-01001/06. Ochrona czystości powietrza. Nazwy, określenia i jednostki. Terminologia dotycząca badań jakości powietrza na stanowiskach pracy.

-PN Z-04008-7:2002. Ochrona czystości powietrza. Pobieranie próbek. Zasady pobierania próbek powietrza w środowisku pracy i interpretacja wyników.

-PN-EN-689: 2002. Powietrze na stanowiskach pracy – wytyczne oceny narażenia inhalacyjnego na czynniki chemiczne przez porównanie z wartościami dopuszczalnymi i strategia pomiarowa.

Uwaga: Gdy stężenie substancji jest ustalone i znane, doboru środków ochrony indywidualnej należy dokonywać z uwzględnieniem stężenia substancji występującego na danym stanowisku pracy, czasu ekspozycji oraz czynności wykonywanych przez pracownika.

W sytuacji awaryjnej, jeżeli stężenie substancji na stanowisku pracy nie jest znane, stosować środki ochrony indywidualnej o najwyższej zalecanej klasie ochrony.

Pracodawca jest obowiązany zapewnić, aby stosowane środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze posiadały właściwości ochronne i użytkowe oraz zapewnić odpowiednie ich pranie, konserwację, naprawę i odkażanie.

Zalecane badania wstępne i okresowe pracowników należy przeprowadzać zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydanych do celów przewidzianych w Kodeksie Pracy (Dz.U. Nr 69/1996r. poz. 332, ze zmianami Dz.U. Nr 37/2001r. poz. 451)

PN-75/Z-04059 Ochrona czystości powietrza. Oznaczanie par terpentyny na stanowiskach pracy

9. Właściwości fizykochemiczne:

Ogólne właściwości: Bezbarwna ciecz o balsamicznym zapachu.

Terpentyna balsamiczna

Temperatura zapłonu, [°C] 36	Temperatura samozapłonu, [°C] 253,3	Górna granica wybuchowości, [% V/V] 6,0	Dolna granica wybuchowości, [% V/V] 0,8
Gęstość, [kg/m ³] w temp. 15 °C 858 - 870	Masa cząsteczkowa 136,2	Stan skupienia w temp. 20 °C ciecz	
Temperatura wrzenia, [°C] 151 - 173	Temperatura topnienia, [°C] brak danych	Lepkość, [mm ² /s] w temp. 25 °C brak danych	
Rozpuszczalność w innych rozpuszczalnikach brak danych	Rozpuszczalność w wodzie nierozpuszczalna	Gęstość par względem powietrza brak danych	
Współczynnik podziału n-oktanol / woda brak danych	Współczynnik załamania światła 1,468-1,474	pH brak danych	
Prężność par w 20°C [hPa] 5,93			

10. Stabilność i reaktywność:

Stabilność:

Przy dłuższym przechowywaniu ulega polimeryzacji, od wpływem powietrza ulega utlenieniu. Poniżej temperatury wrzenia nie następuje rozkład termiczny.

Warunki i materiały, których należy unikać:

Chlorowcami, bezwodnikiem chromowym, chlorkiem chromyłu, podchlorynem wapnia, wysoko nienasyconymi węglowodanami, trój- i sześciochloromelaminą oraz z silnymi środkami utleniającymi.

Niebezpieczne produkty rozkładu:

Tlenek węgla, produkty krakingu.

11. Informacje toksykologiczne:

Ostra toksyczność - doustnie: LD50 - 150 ml (człowiek)

Ostra toksyczność - skóra: LD50 - brak danych

Ostra toksyczność - wdychanie: TCL0 - 175 mg/kg (człowiek)

Substancja działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu

W przypadku połknięcia może powodować uszkodzenia płuc

Podrażnienie oczu: drażniący

Podrażnienie skóry: drażniący

Działanie uczulające: może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą.

Oddziaływanie na człowieka: substancja drażniąca i uczulająca, działa depresyjnie na ośrodkowy układ nerwowy.

12. Informacje ekologiczne:

Produkt niebezpieczny dla środowiska, działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

Nie dopuścić do zanieczyszczenia gleby i wód powierzchniowych.

13. Postępowanie z odpadami:

Przestrzegać przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628) z późniejszymi zmianami.

Przestrzegać przepisów ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U. Nr 63, poz. 638) z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. 2001 Nr 112, poz. 1206)

Kod odpadu:

07 01 04* Inne rozpuszczalniki organiczne, roztwory z przemywania i ciecze macierzyste

Niszczyc przez spalanie w specjalnie przygotowanych do tego celu urządzeniach odpowiadających przepisom w zakresie utylizacji odpadów.

14. Informacje o transporcie:

Nazwa wysyłkowa: Terpentyna balsamiczna

Klasa niebezpieczeństwa w transporcie wg ADR / RID: klasa 3, kod klasyfikacyjny F1

Grupa pakowania: III

Numer UN: 1299 Terpentyna

Numer rozpoznawczy zagrożenia: 30

Nalepka ostrzegawcza: 3, ,

Instrukcja pakowania: P001 IBC03 LP01 R001

Pakowanie razem: MP 19

Inne informacje:

15. Informacje dotyczące przepisów prawnych:

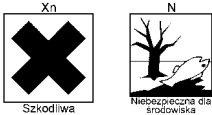
Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz.U. Nr 11 z 2001r. poz. 84 z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych

Terpentyna balsamiczna

(Dz.U. Nr 171, poz. 1666 ze zmianami Dz.U.2004 Nr 243, poz. 2440 oraz Dz.U.2007 Nr 174, poz. 1222).
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179, poz.1485 z późniejszymi zmianami)
Rozporządzenie (WE) nr 273/200 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych.
Rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 określające zasady nadzoru handlu prekursorami narkotyków pomiędzy wspólnotą a krajami trzecimi.
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U. Nr 201, poz.1674).
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 stycznia 2005 r. w sprawie sposobu dokonywania oceny ryzyka dla zdrowia człowieka i dla środowiska stwarzanego przez substancje nowe (Dz.U. Nr 16, poz. 138).
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. Nr 112, poz. 1206).
Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 lipca 2004r. w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji, obrotu lub stosowania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających je produktów (Dz.U.2004, Nr 168, poz.1762)z późniejszymi zmianami.
Ustawa z dnia 13 września 2002r. o produktach biobójczych (Dz.U. 2002 Nr 175, poz.1433) z późniejszymi zmianami.
Rozporządzenie (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 w sprawie detergentów.
Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 ws. REACH.
Oznakowanie WE: 232-350-7 Zawiera: Terpentyna
Oznakowanie opakowań zgodne z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz.U. Nr 173, poz. 1679 ze zmianami Dz.U.2004 Nr 260, poz.2595).
R 20/21/22 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu
R 10 - Produkt łatwo palny
R 36/38 - Działa drażniąco na oczy i skórę
R 43 - Może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą
R 51/53 - Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym
R 65 - Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenia płuc w przypadku połknięcia
S 36/37 - Nosić odpowiednią odzież ochronną i odpowiednie rękawice ochronne
S 46 - W razie połknięcia niezwłocznie zasięgnij porady lekarza - pokaż opakowanie lub etykietę
S 61 - Unikać zrzutów do środowiska. Postępować zgodnie z instrukcją lub kartą charakterystyki
S 62 - W razie połknięcia nie wywoływać wymiotów: niezwłocznie zasięgnąć porady lekarza i pokazać opakowanie lub etykietę

Niniejszy produkt został zgłoszony do rejestru IMP w dniu: 05-10-1998

16. Inne informacje:

Powyższe informacje są opracowane w oparciu o bieżący stan wiedzy i dotyczą produktu w postaci, w jakiej jest stosowany. Dane dotyczące tego produktu przedstawiono w celu uwzględnienia wymogów bezpieczeństwa, a nie zagwarantowania jego szczególnych właściwości. W przypadku, gdy warunki stosowania produktu nie znajdują się pod kontrolą producenta, odpowiedzialność za bezpieczne stosowanie produktu spada na użytkownika.

Pracodawca jest zobowiązany do poinformowania wszystkich pracowników, którzy mają kontakt z produktem, o zagrożeniach i środkach ochrony osobistej wyszczególnionych w tej karcie charakterystyki.

Niniejsza karta charakterystyki opracowana została na podstawie karty charakterystyki dostarczonej przez producenta i/lub internetowych baz danych oraz obowiązujących przepisów dotyczących niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.

Wykaz zwrotów R:

R 36/38 - Działa drażniąco na oczy i skórę
R 51/53 - Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym
R 10 - Produkt łatwo palny
R 20/21/22 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu
R 43 - Może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą
R 65 - Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenia płuc w przypadku połknięcia

Zmiany w stosunku do wersji poprzedniej:

aktualizacja ogólna

Szkolenia:

Osoby uczestniczące w obrocie substancją niebezpieczną powinny zostać przeszkolone w zakresie postępowania, bezpieczeństwa i higieny. Kierowcy pojazdów powinni odbyć przeszkolenie i uzyskać stosowne zaświadczenie zgodnie z wymaganiami przepisów ADR.